

Hij kwam als student geneeskunde en verlaat de RUG op de kop af vijftig jaar later als hoogste baas. Een jongensdroom was het niet, de alma mater dienen. Maar **Sibrand Poppema** zag dat het beter kon en stroopte zelf de mouwen op. Een afscheidsgesprek.

Handen uit de mouwen voor de alma mater

Regent het 's morgens dan wordt het de auto, maar als het kan neemt Sibrand Poppema de fiets naar Groningen. Stevig tempo. Kilometer per uur of 25 per uur. Geen trapondersteuning, elektrische fietsen zijn voor oude mensen. 69 is Sibrand, en een toonbeeld van een van de speerpunten van de RUG, *healthy ageing*. Als kind was het anders. Kleine Sibrand is veel ziek. Hij noemt het zelf een zegening. De dagen dat hij thuisblijft van school, kan hij lekker lezen.

Sibrand Poppema spreekt in de tegenwoordige tijd over zijn werk, als we elkaar ontmoeten, op een septemberavond, in zijn keuterboerderij in het Drentse Bunne. Het zijn de laatste weken als voorzitter van het College van Bestuur van de RUG. Bij het verschijnen van deze *Broerstraat 5* is hij afgeweerd. Misschien vertrekt hij naar Canada. Het verrassende nieuws is een dag eerder naar buiten gekomen. Poppema heeft gesolliciteerd naar het presidentschap van een Canadese universiteit. Welke wil hij niet zeggen. Er zijn er vijf die een president zoeken. Van de longlist is hij doorgedrongen tot de shortlist. Aan een eerder verblijf in Canada heeft hij zijn tweede, Canadese, nationaliteit overgehouden. Toen nodig om subsidies binnen te halen, nu een pluspunt bij de sollicitatie. Al blijft de kans dat ze de Hollandse senior kiezen natuurlijk klein.

Emigreren

Als Poppema met vrouw en kinderen in 1987 naar Canada gaat, verdwijnt Groningen geleidelijk uit de gedachten. Twee jaar eerder is hij aan de medische faculteit van de RUG benoemd tot hoogleraar pathologie, nu wordt hij hoofd van een afdeling op de universiteit van Alberta. De Poppema's emigreren, Sibrand vindt dat hij niets meer in Europa heeft te zoeken. Tot een zieke schoonmoeder na acht jaar terugkeer wenselijk maakt. Zwitserland is dicht genoeg bij, slechts een uurtje vliegen van schoonmama. RUG-bestuurders uit de medische hoek, die lucht krijgen van plan Zwitserland, schrijven Poppema dat het niet eerlijk is dat hij Groningen niet overweegt. Het leidt tot twee aanbiedingen. Het bod dat het eerst op de mat ligt wint, besluit Poppema. Het wordt

Groningen waar hij eerst hoofd wordt van de afdeling pathologie en daarna decaan van de medische faculteit, tot zijn benoeming als baas van de hele RUG, weer negen jaar later.

Hond

Sibrand Poppema staat bekend als een man die wil winnen. Daar maak je niet overal vrienden mee, beaamt hij. Pas las hij in een Amerikaans onderwijstijdschrift dat je, als hoogste boom in bestuurdersland, een hond moet nemen, wil je dat iemand je aardig vindt. Lachrimpels doen vermoeden dat Poppema niet erg geleden heeft onder weerstand links en rechts. Maar het noodgedwongen cancelen van een RUG-nevenvestiging in het Chinese Yantai heeft er toch ingehakt. Hij wil het onderwerp deze avond het liefst overslaan, noemt het een fout en een gemiste kans dat de Universiteitsraad afgelopen januari een streep zette door deze droom van hem.

Vergroten studiesucces

Over zijn voornaamste verdiensten als voorzitter van het College van Bestuur hoeft hij niet lang na te denken. Het vergroten van studiesucces. Tegenwoordig heeft 75 procent van de studenten na vier jaar een bachelordiploma. Als hij in 2008 aantreedt is dat minder dan vijftig procent, twintig procent haakt in het eerste jaar al af. Onder Poppema komen er meer contacturen, worden beruchte struikelvakken uitgebannen. En hij maakt zich persoonlijk sterk voor het – inmiddels RUG-breed ingevoerde – bindend studieadvies, dat bepaalt dat in het eerste studiejaar 45 van de 60 punten moeten worden gehaald.

Studenten van nu zijn een stuk tevredener over de RUG dan die van toen. Toch klagen ze ook in Groningen over studiedruk. Vorig jaar stelde de Landelijke Studenten Vakbond dat driekwart van de studenten emotioneel uitgeput is. Nogal wieses, vindt Poppema,

*Studenten van nu
 zijn een stuk tevredener
 over de RUG*

als je altijd overal aan mee wilt doen, en continu op social media zit. Keuzes maken, en die telefoon wat vaker wegleggen, dat helpt. Voor hem geen Facebook of Twitter. Wel Instagram. Hij deelt er foto's van de kleinkinderen, de tuin, de kippen en van mooie RUG-momenten.

No mercy

Onder zijn voorzitterschap gaat de RUG de top 100 van de prestigieuze Shanghai-ranglijst in. Groningen komt in 2013 op 92 binnen en staat nu op 66. Met het sleutelen aan wetenschappelijke kwaliteit gaat Poppema al nadrukkelijk aan de slag als ze hem in 1999 vragen decaan te worden van de medische faculteit. Hij is net vijftig, wil nee zeggen, vindt zich er te jong voor. En hij zit zelf nog vol ambitie als onderzoeker. Maar als hij in een laatste rapport vindt waarin staat dat de Groningse medische faculteit in onderzoek de zwakste van Nederland is, stroopt hij de mouwen op.

Decaan Poppema haalt topwetenschappers naar Groningen die het goede voorbeeld geven. Cisca Wijmenga, vooraanstaand hoogleraar genetica en later Spinozawinnares, is een van hen. Hij staat ook aan de wieg van de *tenure track*, de zware route die leidt naar een professoraat. Gehaat door velen, om de exorbitante eisen en de publicatiedruk. Geprezen door Poppema. Waar eerder kandidaten die het best konden likken hoogleraar werden, zijn er nu gelijke kansen voor iedereen. Wie de route neemt, kiest daar zelf voor. Wie struikelt had eerder kunnen stoppen. No mercy.

Cold turkey

Hij durft te stellen dat hij zelf een topwetenschapper was, op zijn vakgebied, leukemieën en lymfomen. Er is een tumor naar hem genoemd. Weliswaar alleen in Frankrijk en Wallonië, maar toch. Hij denkt nog dat ze hem in de maling nemen als hij op een Frans congres ineens *lymphome Poppema* ziet staan, maar het is serieus en staat nog steeds in de boeken als synoniem van het officiële *nodular lymphocyte predominant Hodgkin lymphoma*. Van alle kwaadaardige

Vervolg op pagina 6 →

Geen paleisrevolutie, wel een nieuwe strategie

OPGETEKEND DOOR MARJAN BROUWERS

Op 3 september mocht ik voor de achtste keer het Academisch Jaar openen in de Martinikerk. Dat is altijd bijzonder, maar deze keer nog meer, omdat het voor mij de laatste keer was. Aan het einde van dit academisch jaar neem ik namelijk afscheid als rector. Het liefst doe ik dat tijdens de festiviteiten half juni als we vieren dat de RUG 405 jaar bestaat. Een mijlpaal waar ik erg naar uitkijk. Daarna ga ik terug naar mijn oude faculteit. Kijken of ik het nog kan, onderwijs geven, onderzoek doen.

In mijn laatste jaar ga ik natuurlijk geen paleisrevolutie ontketenen, maar ik wil wel mijn persoonlijke bijdrage leveren aan onze nieuwe strategie voor 2020. Ik breng onderwerpen in die ik belangrijk vind, zoals internationalisering, onze verhouding met de regio en duurzaamheid. Zo zou ik graag zien dat we samen met onze partneruniversiteiten ervoor zorgen dat veel meer studenten een tijdje in het buitenland kunnen studeren. Dat we bijvoorbeeld hele groepen een periode hun eigen programma elders laten volgen.

Komend jaar besteden we extra aandacht aan het thema duurzaamheid. Tijdens de opening gaven Theunis Piersma en Sytze Pruikma een prachtige muzikale voorstelling over wat trekvogels ons te vertellen hebben over de toestand van de aarde. Met dit eerbetoon lieten zij ons letterlijk horen hoe essentieel het is dat we de klimaatverandering serieus nemen. Als maatschappij, maar zeker ook als universiteit. In dat kader reiken we op 17 oktober een eredoctoraat uit aan de voormalige Secretaris-Generaal van de VN Ban Ki-moon, die een mondiale aanpak van de opwarming van de aarde tot een van zijn belangrijkste prioriteiten maakte en in 2015 de zeventien Sustainable Development Goals introduceerde. Onze wetenschappers werken volop mee aan diverse klimaatveranderingsvraagstukken en we zijn dan ook zeer vereerd dat het hoofdkwartier van het nieuwe *Global Center on Adaptation*, waarvoor wij samen met Rotterdam verantwoordelijk zijn, hier in Groningen wordt gevestigd. Ban Ki-moon zal op 17 oktober de officiële opening van dit klimaatcentrum verrichten.

Een ander belangrijk onderwerp dit jaar betreft de instellingstoets. In 2014 maakte ik de eerste ronde mee en komend voorjaar horen we of onze kwaliteit zodanig op orde is dat we een kwaliteits-accreditatie voor de hele universiteit krijgen. Deze toets checkt of je als bestuurder voldoende zicht hebt op de kwaliteit van je onderwijs en onderzoek en of je in staat bent om jezelf telkens te verbeteren. Als je deze toets goed doorstaat, gaat men ervan uit dat je voortaan je kwaliteit zelf kunt controleren en verbeteren. Als dat lukt, kan ik de universiteit met een gerust hart overdragen aan mijn opvolger.

Wie mij opvolgt, wordt pas in 2019 bekend. Onder leiding van de Raad van Toezicht komt er een uitgebreide benoemingsprocedure met een sollicitatiecommissie. Uiteraard is het voor deze functie ook van belang dat de faculteiten de benoeming ondersteunen. Of de nieuwe rector een vrouw wordt, kan ik dus nog niet zeggen. Sinds de recente benoeming van een mannelijke College-voorzitter is de roep om een vrouwelijke rector wel luider geworden. We zullen het zien.

Elmer Sterken, rector magnificus

tumoren in de lymfeklieren is een *Poppema* de meest goedaardige.

Lang combineert hij besturen met onderzoek. Elke vrijdag is hij op het lab. Hij heeft promovendi. De laatste publicatie dateert van 2013, hij weet het nog precies. Twee jaar daarvoor is hij cold turkey afgekickt van de medische wetenschap. Koos Duppen, medebestuurder in het RUG-college, is ziek en overlijdt. Sibrand Poppema neemt Duppens portefeuille erbij. Twee dingen naast elkaar doen kan nog wel, drie niet. Het spijt hem. Zeker bij zijn emeritaat. De weg om weer als onderzoeker aan het werk te gaan is afgesloten. Zeven jaar eruit is te lang voor een doorstart.

Canada

Het is al laat. Gerommel bij de deur. Twee honden stormen enthousiast de kamer binnen, gevolgd door Joke, al bijna vijftig jaar mevrouw Poppema. Haar werkdag zit erop. Ze is eigenaar van restaurant De Zeven Ossen in Eext. Vandaag is ze bestookt met vragen of ze al aan het pakken is voor Canada. Mocht het zover komen, dan gaan ze, met zijn tweeën. En anders heeft ze zelf ook nog wel een idee. Al heel lang droomt ze van een tocht van Vancouver naar Mexico. Op een trike. Met Sibrand achterop.

Ter gelegenheid van het afscheid kreeg Sibrand Poppema het *Liber amicorum Passion and Performance aangeboden*. Dit boek is te lezen op de website van de RUG: www.rug.nl/alumni/liber-amicorum-sibrand-poppema.pdf